MapPlan. National årsrapport

Alkoholbehandling

Faglig rapport fra Center for Rusmiddelforskning

2021

Mads Uffe Pedersen, Michael M. Pedersen og Kirsten S. Frederiksen

AARHUS BSS
CENTER FOR RUSMIDDELFORSKNING
PSYKOLOGISK INSTITUT
AARHUS UNIVERSITET

Data

Titel	MapPlan. National årsrapport for alkoholbehandling
Forfatter(e)	Mads Uffe Pedersen, Michael M. Pedersen og Kirsten S. Frederiksen
Afdeling	Center for Rusmiddelforskning, Psykologisk Institut, Aarhus Universitet
URL	https://psy.au.dk/forskning/forskningscentre-og-klinikker/center-for-rusmiddelforskning/publikationer/
Udgivelsesår	februar 2021

MapPlan rapport 2021

Centre/institutioner, som anvender MapPlan, vil én gang årligt få fremsendt en sammenfattende rapport, som indeholder data og sammenfattende risikovurderinger for de borgere, der har besvaret UngMap eller VoksenMap spørgsmålene.

Rapporter sendes alene ud til de centre/institutioner, som har indberettet mindst 30 borgere i MapPlan. Centre/institutioner med færre indberetninger har mulighed for at få mindre opgørelser, f.eks. indeholdende, hvor mange borgere der er blevet indberettet, gennemsnitsalder mm.

Der rapporteres af sikkerhedsmæssige grunde ikke oplysninger på under 5 borgere (alle celler med mindre end 5 borgere er enten slettet eller opløst i større grupperinger). Dette betyder, at nogle centre/institutioner vil opleve, at en del celler/tabeller er slettet, fordi der ikke har været borgere nok med de specifikke kendetegn.

Centre/institutioner, der har indberettet 50 borgere eller derover, kan sædvanligvis få til sendt fulde rapporter.

MapPlan rapport
1/1 2020 til 31/12 2020

Antal: 1.191

Indledning.
Denne første rapport bygger på den nye Ung- og VoksenMap udgave for borgere i alkoholbehandling, som blev introduceret i sommeren 2019. De følgende analyser er baseret på svar fra 1. januar 2020 til 31. december 2020.
I dette tidsrum besvarede i alt 1191 borgere Ung- eller VoksenMap (antal indskrivninger). 85 var anonyme og 1085 unikke borgere med cpr nummer. I rapporten gennemgås først en række personlige, psykiske, fysiske og sociale forhold. Til slut i rapporten opstilles et risikoindeks og forskellige belastningsudregninger, som kan anvendes af kommunen i deres inddeling af risikogrupper mhp. visitation.

Køn og alder

Køn

Kvinder	Mænd	Procent kvinder	Respondenter	Heraf anonym
346	845	29,1%	1191	85

Beskrivelse : I tabellen yderst til højre fremgår det, hvor mange der ønskede at være anonyme. Denne gruppe har dog besvaret alle spørgsmål undtaget alder/fødselsdato.

Alder

15-17 år	18-25 år	26+	Gennemsnits alder	Respondenter
12	121	985	45,1	1118

Beskrivelse : I opgørelsen er fratrukket borgere, der er anonyme (se hvor mange i ovenstående tabel). De anonyme har svaret på alle andre spørgsmål end alder. OBS! Der er ikke rapporteret alder for alle anonyme.

Rusmidler

Cigaretter, dagligt sidste måned

	Ja	Nej	Ja, procent	Respondenter
Ryger dagligt	724	467	60,8%	1191

Beskrivelse: At ryge dagligt er en barriere for at opnå stoffrihed for unge.

Illegale stoffer, sidste måned Respondenter = 1191

	Illegale stoffer/md	Andre stoffer end cannabis/md	Cannabis/md	Opioider
Antal	210	131	130	17
Procent	17,6%	11,0%	10,9%	1,4%

Beskrivelse : Ovenfor er vist hvor stor en andel af de registrerede borgere, der har haft et forbrug af illegale stoffer (samlet), andre illegale stoffer en cannabis, cannabis og opioider den sidste måned.

Stofscore illegale stoffer, sidste måned

Gennemsnit	Score 12+	Respondenter
1,13	4,4%	1191

Beskrivelse: I ovenstående tabel ses den gennemsnitlige belastningsscore for brugen af stoffer. Stofscoren udregnes på næsten samme måde, som stofscoren i Addiction Severity Index (ASI). I scoren inddrages 7 forskellige kategorier af stoffer og hvor mange dage stofferne er blevet indtaget seneste måned. Der kan scores mellem 0 og 100. Gennemsnit scoren for borgere, der svarede på Map-skemaer indskrevet i 2020 var som vist 10,10.
En score ved UngMap interviewet på 12 og derover seneste måned har vist sig at udgøre en særlig risikofaktor for ikke at opnå stoffrihed blandt unge i stofmisbrugsbehandling. For unge der scorede under 12, var 51,8 stoffri 9 måneder efter indskrivning. For unge der scorede 12 eller derover, var 29,6% stoffri 9 måneder efter. Nogle borgere scorer 0, fordi de allerede har stoppet deres forbrug af stoffer ved Map interviewet.

Alkohol, sidste måned

Intet alkohol	Moderat forbrug	Stort forbrug	Stort forbrug med konsekvens	Respondenter 999
118	110	771	763	Antal
11,8%	11,0%	77,2%	76,4%	Procent

Beskrivelse: AUDIT er endnu ikke blevet besvaret af alle, fordi den først blev introduceret i 2020. Moderat forbrug defineres, som en AUDIT-C score på 1 til 6. Stort forbrug defineres som en score på 7 eller derover. Der kan maksimalt scores 12.
Stort forbrug : En *score på 7* er f.eks. kendetegnet ved, at der drikkes alkohol 2-3 gange om ugen, hvor der mindst drikkes 5-6 genstande hver gang.
Forbrug med konsekvens : Kun borgere der har et stort forbrug af alkohol spørges om konsekvenser ved deres forbrug. Konsekvenser kan f.eks. være, at komme til skade, at have behov for at drikke om morgenen, at have skyldfølelse, at andre påtaler et problematisk forbrug mfl. Der kan højst scores 28. Konsekvens markerer i høj grad forbrugets alvorlighed. Vedvarende store konsekvenser siger noget om graden af aktuel afhængighed.
Stort forbrug uden konsekvens: Nogle borgere angiver et stort forbrug uden de angiver konsekvenser af forbruget.

Ordineret medicin mod rusmiddelafhængighed ved indskrivning

Ja	nej	Ja, procent	Respondenter
424	767	35,6%	1191

Beskrivelse : Herunder Antabus, Acamprosat, Buprenorphin, Subutex/Suboxone, Naltrexone, Metadon eller andre (skrives: f.eks. lægeordineret heroin). Medicinen kan være ordineret i forbindelse med indskrivning eller før indskrivning.
Det kan udspecificeres hvilken medicin.

PSYKISK/ADFÆRD

	Ja	nej	Ja, procent	Respondenter
Psykiatrisk diagnose	503	688	42,2%	1191
Medicin psykiske problemer/md	466	725	39,1%	1191

Beskrivelse : Psykiatrisk diagnose givet af en psykiater (selvrapporteret).

Psykiatrisk diagnose er en stærk risikofaktor for manglende effekt af behandlingen. Dette gælder ikke mindst diagnoser, der er præget af impulsivitet, kaos og svære psykiske lidelser (som f.eks. skizofreni og personlighedsforstyrrelser).

Profil Respondenter = 1191

	LAV	SIP	SEP	SEIP
Antal	471	443	157	120
Procent	39,5%	37,2%	13,2%	10,1%

Beskrivelse :
SIP: Personer i denne kategori kan være præget af f.eks. angst, depression, lavt selvværd og selvmordstanker eller deciderede selvmordsforsøg.

SEP: Personer i denne kategori har ofte haft en skolegang præget af konflikter med lærerne, bortvisning og fravær/pjækkeri. Derudover kan de i højere grad knyttes til kriminel og "utilpasset" adfærd. De har oftere konflikter med omverdenen, men oplever selv ofte at de trives fint. De kan være vanskeligere at fastholde i behandling.

SEIP: Personer i denne kategori oplever både konflikter med omverdenen, samtidig med at de har det psykisk svært (depression, angst, selvmordstanker mm). Der er i denne gruppe ofte psykiatriske problemstillinger såsom ADHD og personlighedsforstyrrelser. Blandt unge er der flere i denne gruppe, som har svært ved at fastholde og profitere af behandlingen.

LAV: Personer, der ofte ikke har store sociale eller psykiske problemer. Har 9 måneder efter indskrivning i stofbehandling den største effekt målt som stofreduktion/ophør (over 50% stoffri).

Impulsivitet Respondenter = 1191

	Lav 0 ≤ 1	Normal 1,1 ≤ 2	Høj 2,1+	Gennemsnit
Antal	454	526	211	1,40
Procent	38,1%	44,2%	17,7%	

Beskrivelse : Høj impulsivitet kan ses i signifikant sammenhæng med danske unges forbrug af illegale stoffer.

Temperament seneste måned

	Slet ikke/lidt	En del	Meget/rigtigt meget	Respondenter
Antal	974	123	94	1191
Procent	81,8%	10,3%	7,9%	

Beskrivelse : Spørgsmålet lyder som følger: ”*Har du haft besvær med at kontrollere aggressioner eller temperament de sidste 30 dage?* (Oplevet dig selv som opfarende, bliver nemt vred og udskældende, svært ved at styre dine impulser)”.

Når spørgsmålet beskrives særskilt, er det fordi det skal ses i forbindelse med eksternaliserende adfærd. Specielt blandt ældre personer kan svære eksternaliserende problemer (SEP/SEIP) være noget, de havde problemer med, da de var unge. Hvis de stadig scorer højt i impulsivitet (ovenfor) og/eller temperament (en del og i særlig grad meget/rigtigt meget), så er dette en klar indikation på, at der stadig er tale om en SEP/SEIP profil.

Borgere med en SEP profil, høj impulsivitet og/eller ukontrolleret temperament kan være særligt vanskelige at fastholde i behandling.

Involveret i strafbare forhold sidste måned

Ja	Nej	Ja, procent	Respondenter
110	1067	9,3%	1177

Beskrivelse : Kriminel adfærd kan være en udfordring for borgeren på mange områder, men kan ikke ses direkte i sammenhæng med manglende behandlingseffekt. Kan knyttes stærkt til eksternalisering (SEP, SEIP), impulsivitet og temperament. OBS! *Borgere der ikke ønsker at svare er udeladt* .

Selvmordstanker, sidste måned

	Slet ikke	Lidt/en del	Meget/rigtigt meget	Respondenter
Antal	914	226	51	1191
Procent	76,7%	19,0%	4,3%	

Beskrivelse : Er et væsentligt opmærksomhedspunkt under internaliserede problemer.

Hverdagsfunktion Respondenter = 1191

	Struktur 3,1+	Middel 2 ≤ 3	Ustruktureret 0 < 2	Gennemsnit
Antal	286	682	223	2,54
Procent	24,0%	57,3%	18,7%	

Beskrivelse : Der er tale om en sammenhængende faktor, som består af syv spørgsmål (koncentration, planlægning, overholde aftaler, rydde op, komme op om morgenen, søvnkvalitet og madvaner).

Der kan højst scores 4. En *lav score* kan ses i stærk sammenhæng med forbrug af illegale stoffer, problemer med alkohol og psykisk mistrivsel blandt såvel unge som voksne.

Fysisk helbred

Fysiske problemer sidste måned Respondenter = 1191

	Ingen	1-10 dage	11-30 dage	30 dage
Antal	359	223	144	465
Procent	30,1%	18,7%	12,1%	39,0%

Beskrivelse : Fysiske problemer den seneste måned kan ses i sammenhæng med manglende behandlingseffekt, hvis problemer overstiger 10 dage dage seneste måned og ikke har ændret sig over en periode på 3 måneder (målt blandt unge).

Ordineret medicin, fysiske problemer, sidste måned

Ja	Nej	Ja, procent	Respondenter
348	843	29,2%	1191

Beskrivelse : Et udtryk for sværere fysiske problemer.

Socialt

Skole, uddannelse, praktikforløb mm.

Ja	Nej	Ja, procent	Respondenter
130	1.061	10,9%	1191

Beskrivelse : Der spørges om, hvorvidt borgeren har været under uddannelse, i praktik eller lign. inden for den seneste måned. Generelt er JA positivt, men ofte kræver det også et målrettet arbejde med at fasholde borgeren i uddannelse/praktik.

Primær indtægtskilde

	Ja	Nej	Ja, procent	Respondenter
Kontanthjælp el.lign.*	259	932	21,7%	1191

Beskrivelse : At være på kontant/uddannelseshjælp er generelt en barriere mod at opnå behandlingseffekt – ikke mindst hvis borgeren fortsætter med at være på kontanthjælp mere end et halvt år.
* Inkluderer Kontanthjælp/integrationsydelse/ressourceforløb/uddannelseshjælp

Boligsituation

	Ja	Nej	Ja, procent	Respondenter
Stabil	1098	93	92,2%	1191
Ustabil/boligløs	72	1119	6,0%	1191

Med stabil menes der, at de kan bo et sted, så længe de vil eller længere endnu, men bliver nødt til at flytte på et tidspunkt.
Med ustabil menes der, at de kan blive boende, hvor de bor i under et år eller er boligløse (bor på gaden eller rundt omkring)
Stabil og ustabil giver ikke 100%. De resterende bor enten i fængsel eller på institution.

Problematisk forbrug i nærmeste netværk (nedenstående)

	Ja, antal	Ja, procent
Partner	64	5,5%
Mor	108	9,2%
Far	171	14,6%
Søskende	149	12,8%
Børn	38	3,3%
ven/venner	330	28,3%
Nære netværk	599	51,3%

Respondenter
1168

Beskrivelse : Problematisk rusmiddelforbrug i nærmeste netværk er en stærk risikofaktor for manglende behandlingseffekt. Omvendt er et støttende socialt netværk, der ikke har problemer med rusmidler en stærk ressource i forhold til opnå effekt af behandlingen.

Bor med person problematisk forbrug

	Bor alene	Nej	Ja	Respondenter
Antal	547	551	86	1184
Procent	46,2%	46,5%	7,3%	

Beskrivelse : At bo med person(er) der har et problematisk forbrug af rusmidler er en stærk risikofaktor for manglende behandlingseffekt.

Har børn

Ja	Nej	Ja, procent	Respondenter
755	436	63,4%	1191

Beskrivelse : At have børn afstedkomme yderligere undersøgelse af barnets/børnenes vilkår (barnets/børnenes alder, bor hos borger, samvær med mere)

Risiko 8 profil

Andelen af borgere med forskellige risici.

Risiko 8	Antal 1191	Score (*100=%)
Stof12*	52	0,04
Psykia. diagnose	503	0,42
SEIP*	120	0,10
Impulsivitet (høj)	211	0,18
Hverd.funk (lav)*	223	0,19
Kont/udd.hjælp*	259	0,22
Ustabil boligsit.	72	0,06
Bor probl. brug*	86	0,07
Alko. m. konsekv*	763	0,76
		1,28

Gang nedenstående med 100 = procent

OBS! Afhænger af tidspunkt for Map interviev

Risk8 indekset består af 8 variable, som alle kan ses i tæt sammenhæng med manglende effekt af behandlingen. Med Stof12, mens der en stofbelastningsscore på 12 og derover. Dette giver en score på 1. Den højeste belastningscore er 8.

Indgår endnu ikke i risiko-indeks

*

Stof12 = En score på 12 eller derover i stofbelastning
SEIP = Svære Eksternaliserende og Internaliserende Problemer
Lav hverd.funk = Hverdagsfunktion
Kont/udd.hjælp = Kontanthjælp og uddanelseshjælp
Bor probl. brug = bor sammen med person der har et problematisk forbrug af rusmidler
Alko. m. konsekv. = et stort alkoholforbrug der har konsekvenser (**endnu ikke helt dækkende**)

Fordelingen i scores for 1191 borgere i alkoholbehandling

Risk 8 Score	Antal	procent
0	418	35,1%
1	350	29,4%
2	221	18,6%
3	113	9,5%
4	57	4,8%
5-8	32	2,7%
Total	1.191	100,0%

Til venstre ses andelen af borgere indskrevet i behandling nationalt fordelt på borgere, der scorer 0 i Risk8, andelen med en score på 1 osv. Ingen scorer 8.

Eksempel individuel score

Risiko 8	Score 0-1
Stof12	1
Psykia. diagnose	0
SEIP	0
Impulsivitet (høj)	1
Hverdagsfu. (lav)	1
Kont/udd.hjællp	1
Ustabil boligsit.	0
Bor probl. Brug	0
Total	4

Til venstre ses et eksenmpel på hvordan en enkelt person scorer i Risk 8. Vedkommende har en Risk8 score på 4. I nedenstående tabel ses det at en score på 4 anses for en høj belastning. 20-30% fra denne gruppe var stoffri 9 måneder efter indskrivning blandt 460 unge i alderen 15-25 år. Vi har endnu ikke tal for afholdenhed alkohol.

Risikovurdering

Score		Stoffrihed 9 mdr. efter ind
0	Lav	50-70%
1	Moderat	40-50%
2 3	Middel	30-40%
4	Høj	20-30%
5 6 7 8	Meget høj	Under 20%